

Notes històriques sobre Montblanc i Sarral (s. XIV-XVI)

RESUM

Aportació de dues notícies històriques de la Conca de Barberà extretes de documentació de l'Arxiu Comarcal de la Segarra, concretament dels fons notarial i municipal de Cervera. La primera fa referència a la construcció d'una campana el 1384 per a l'església de Sarral, i la segona a la contractació de dos mestres per a les escoles de Cervera al segle XVI.

RESUMEN

Aportación de dos noticias históricas de la Conca de Barberà extraídas de documentación de l'Arxiu Comarcal de la Segarra, concretamente de los fondos notarial y municipal de Cervera. La primera hace referencia a la construcción de una campana el 1384 para la iglesia de Sarral, la segunda se refiere a la contratación de dos maestros para las escuelas de Cervera en el siglo XVI.

ABSTRACT

Contribution of two historical news from the Conca de Barberà extracted from the documentation of the Comarcal de la Segarra Archive, specifically the notarial and municipal funds of Cervera. The first refers to the construction of a bell in 1384 by the church of Sarral, in the second to the recruitment of two masters by the schools of Cervera in the sixteenth century.

Paraules clau: Ensenyament, campanes, Sarral, Montblanc, Cervera.

Palabras clave: Enseñanza, campanas, Sarral, Montblanc, Cervera.

Keywords: Teaching, bells, Sarral, Montblanc, Cervera.

Josep M. Llobet i Portella (Cervera, 1940)

Mestre de català, llicenciat en Filosofia i Lletres i doctor en Història, ha exercit la docència a diferents nivells, formació d'adults, ensenyament mitjà i cicles universitaris. Fins el 2007 fou professor a l'Institut d'Educació Secundària Antoni Torroja, de Cervera. Actualment ho és al Centre Associat de la UNED de la mateixa ciutat, on, a més, és coordinador de la Facultat de Geografia i Història. Col·labora habitualment en l'*Aplec de Treballs*

Notes històriques sobre Montblanc i Sarral (s. XIV-XVI)

Josep M. Llobet i Portella

*jllibet@cervera.uned.es

Notícia d'una campana de Sarral (1384)

Durant els segles XIV i XV la vila de Cervera experimentà una activitat constructiva important, tant en obres civils com en edificacions religioses. Una de les construccions rellevants fou l'església parroquial de Santa Maria i el seu campanar, una obra de grans dimensions, a imitació de la torre de la seu de Lleida. La dotació de campanes al campanar cerverí portà a la població diversos mestres,¹ alguns dels quals s'hi establiren llargues temporades, aprofitant la seva estada per fabricar diverses campanes destinades a les poblacions de l'entorn.

Una d'aquestes poblacions que es beneficià de l'estada a Cervera d'hàbils mestres de campanes fou Sarral. Ho sabem per un document notarial, que transcrivim al final, el qual ens informa que el 1384 un mestre de campanes que habitava a Cervera, anomenat Guillem Sala, féu donació de Pere Sonet – aquest mestre era conegut també per Pere Monsonet–, un altre mestre de campanes, que era ciutadà de Barcelona, de 150 sous que li devien els habitants de Sarral, quantitat que era la meitat de l'import d'una campana que els dos mestres havien fabricat per a l'esmentada vila de Sarral, d'acord amb un contracte redactat pel rector o el vicari de l'església del lloc esmentat. L'import total de la fabricació de la campana s'havia establert en 300 sous, equivalents a 15 lliures.

Text documental

1384, agost, 31. Cervera

Guillem Sala, mestre de campanes, habitant a Cervera, fa donació a Pere Sonet, també mestre de campanes, ciutadà de Barcelona, de 150 sous que li deuen els habitants de Sarral, que són la meitat de l'import d'una campana que els esmentats Guillem Sala i Pere Sonet els van fer.

Arxiu Comarcal de la Segarra, Fons Notarial, Cervera, 12, Jaume Sabater, *Llibre*, 1383-1384, f. 77.

Noverint universi quod ego Guillemus Sala, seyerus sive magister cimbalarum, habitator ville Cervarie, cum presenti instrumento ex causa donationis pure et libere, simpliciter et pernotabiliter inter vivos do, cedo, transfero et mando vobis Petro Sonet, civi Barchinone, magistro cimbalarum, presenti et recipienti, omnia iura et omnes actiones, reales et personales, utiles et directas, que et quas habeo et habere debeo adversus universitatem loci de za Real et eius singulares et in ipsorum bonis et cuiuslibet singularium dicti loci occasione illorum centum quinquaginta solidorum barchinonensium ad partem meam pertinentium et mihi debitorum ex illis quindecim libris barchinonensibus quas dicta universitas et eius singulares vobis

et mihi debent cum instrumento publico confecto et clauso per rectorem sive vicarium suum dicti loci de za Real die et anno in ipso instrumento apositis et contentis et actione cuiusdam cimbali quod ego et vos fecimus dicte universitati et eius singularibus, quod instrumentum est penes vos, constituens vos procuratorem meum in predictis tanquam in rem vestram propriam et ponens vos in locum meum. Itaque amodo meo nomine actionibus utilibus et directas possitis adversus predictam universitatem et eius singulares et cuiuslibet ipsorum in solidum et in ipsorum bonis nomine et occasione dictorum centum quinquaginta solidorum agere et experiri et capere et replicare consequi et vos teneri et peteri, exhigere et habere ab uno quoque ipsorum predictos centum quinquaginta solidos, penas, dampna, interesse et expensas et bona obligata et omnia alia et singula facere, quem admodum ego poteram autem huiusmodi cessionem et donationem, promitens solempni stipulatione vobis dicto Petro Sonet predictam cessionem et donationem et omnia et singula in presenti instrumento contenta firma et rata habere et tenere et non contra facere vel venire aliqua ratione vel causa, de iure vel de facto, et dictam donationem nulla causa vel ingratitude, inopia vel ofensa non revocare, sub obligatione omnium bonorum meorum. Quod est actum Cervarie tricesima prima die augusti anno a nativitate Domini millesimo CCC^o octuagesimo quarto. Sig+num Guillemi Sala predicti, qui hec firmo et concedo.

Testes huius rei sunt Guillemus Brean et Berengarius Rossel et Arnaldus de Brear, Cervarie

Notes

- 1.- Hom pot veure: Josep M. LLOBET I PORTELLA, «Les campanes de l'església de Santa Maria de Cervera (1338-1880)», *Miscel·lània Cerverina*, (Cervera) 16 (2003), p. 69-138.

Vista actual de Sarrià

Mestres de Montblanc a les escoles de Cervera (segle XVI)

Les escoles de Cervera han estat estudiades per diversos autors. Un dels estudis, que fa referència al regiment d'aquests centres des de 1445 a 1693, conté la transcripció de setanta-dos documents.¹ Dos dels documents transcrits, el número 14 i el número 19, que reproduïm en aquest article, contenen els noms de dos mestres de Montblanc. En el primer, és esmentat Pere Torres, el qual era eclesiàstic i mestre en arts. Encara que en el document reproduït no consta aquesta dada, sabem que era de Montblanc, perquè en una anotació feta el dia 6 de juliol de 1517, mitjançant la qual es deixava constància del pagament d'una part dels seus honoraris, hom escriví: «reverent mestre Pere Torres, de la vila de Montblanch, mestre en arts».² En el segon document, són mencionats tant el nom del mestre: Lluç Pere Torres, com el de la població: Montblanc. No sembla que aquests dos mestres siguin la mateixa persona, ja que el primer document és de l'any 1516 i el segon, de 1550.

Textos documentals

1

1516, setembre, 16. Cervera

Pactes entre els paers de Cervera i els mestres Pere Torres i Miquel Teixidor.

Arxiu Comarcal de la Segarra, Cervera, Fons Municipal, *Records i crides*, 1514-1517, s. f.

[*Al marge:*] Mestres del estudi.

Et die predicto paulo post eadem ora, existentes personaliter constituti predicti reverendi dominus Petrus Torres et dominus Michael Texidor, artium magistri, intus aulam paciarie ante presentiam magnificorum predictorum dominorum paciariorum et procerum, predicti domini paciarii et proceres, ex una, et dicti reverendi domini Petrus Torres et Michael Texidor, ex alia, firmarunt et iurarunt capitula firmata per dictos paciarios, ex una, et magistrum Bernardum Luna, ex alia partibus, in anno M D quarto decimo, videlicet quod predicti domini Petrus Torres et Michael Texidor, bene et decenter, cum aliquo bacallario simul cum eis, si habere vellint, se habebunt in bene regendo, legendo et gobernando studium ville Cervarie iuxta predicta capitula in videlicet de festo seu die Sancti Luce proxime veniente usque in alio festo Sancti Luce anni millesimi quingentesimi septimí decimi. Et pro hiis predicti magnifici et honorabiles paciarii et proceres obligarunt bona universitatis et dicti reverendi Petrus Torres et Michael Texidor, omnia bona sua et quilibet eorum in solidum.

Testes Iohannes Peris et Bernardus Bremon, virgarii predictorum dominorum paciariorum.

2

1550, juny, 2. Cervera

Pactes entre els paers de Cervera i el mestre Lluç Pere Torres, de Montblanc.

Arxiu Comarcal de la Segarra, Cervera, Fons Municipal, Instrucció pública, paper sòlt.

Die II iunii anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo preinserta capitula [els de l'any 1549] et omnia et singula in eis contenta fuerunt firmata et iurata per et inter magnificos dominos Stephanum de Navés, Simeonem Porta et Antonium Çabater, paciarios, ex una, et Lucam Petrum Torres, ville Montis Albi, ex altera, cum conductione XXXX librarum barchinonensium, et predictus Torres hage de legir del dia de Sanct Luch primer vinent a un any, presentibus testibus Francisco Balaguer, Petro Palaffolls, Bartholomeo Saurina et Ioanne Mestre.

Notes

- 1.- Josep M. Llobet i Portella, «Les escoles de Cervera segons els capítols per al seu regiment (1445-1693)», *Palestra Universitària*, (Cervera) 10 i 11 (1998 i 1999), p. 33-43 i 49-136.
- 2.- Arxiu Comarcal de la Segarra, Cervera, Fons Municipal, *Clavaria*, 1517, f. 7v.

Vista parcial de Cervera